

Nevenka Jeftić-Šarčević: OSVAJANJE SLOBODE IZRAŽAVANJA I TRANSFORMACIJA KOMUNIKATIVNOG SUVERENITETA, Beograd, Institut za međunarodnu politiku, 2010., 187 str.

Komunikolog i međunarodni ekspert za komunikacije dr.sc. Nevenka Jeftić-Šarčević objelodanila je knjigu pod naslovom „OSVAJANJE SLOBODE IZRAŽAVANJA I TRANSFORMACIJA KOMUNIKATIVNOG SUVERENITETA“. Nakladnik ove vrijedne znanstvene knjige je Institut za međunarodnu politiku iz Beograda. Recenzenti knjige su evropski priznati komunikolog prof.dr.sc. Toma Đorđević i dr.sc. Dragan Đukanović, istraživač Instituta za međunarodnu politiku u Beogradu.

Knjiga je nastala kao rezultat višegodišnjeg istraživanja na projektu „Srbija i suvremeni svijet: Perspektive i putovi učvršćivanja vanjsko-političkog, stabilnog i vanjsko-ekonomskog položaja Srbije u suvremenim procesima u međunarodnoj zajednici“. Prezentirana knjiga predstavlja finalno završno projektno istraživačko izvješće. Istraživački projekt je realiziran uz finansijsku potporu „Ministarstva za znanost i tehnološki razvoj Republike Srbije“.

U sadržajnom smislu knjiga prikazuje najvažnija povijesna otkrića i postignuća o slobodi medijskog izražavanja, u prošlosti, i sve, u sadašnjosti, do tehnološke ekspanzije u osvajanju informacijskih sloboda i komunikacijskog suvereniteta svih građana i država. Autorica u knjizi ukazuje kako se sloboda govora transformirala u slobodu izražavanja i komuniciranja te kako se medijske slobode reflektiraju na slobodan protok informacija kao možebitnih dostignuća u osvajanju komunikativnog suvereniteta. Kako ubrzani razvoj suvremenih medijskih tehnologija uvjetuje i omogućuje viši stupanj komunikacijskog suvereniteta, dakako, one prema autorici, omogućuju kulturni, ekonomski, politički, civilni te individualni slobodni suvereni komunikativni diskurs. Novi suvereni slobodni komunikativni diskurs autorica promatra kao izraz i produkt novih medijskih tehnologija koji etablira i učvršćuje komunikativni suverenitet svih građana te integraciju vrijednosnih standarda i slobode gospodarstva, kulture, znanosti, umjetnosti, politike i medija na svim razinama nacionalnih država.

Knjiga u sadržajnom smislu, uz autorski predgovor, je podijeljena u XI zasebnih samostalnih poglavlja: (1) Komunikacijski značajna otkrića u prošlosti; (2) Odnos političkih faktora prema komunikativnom suverenitetu; (3) Humanističke ideje i liberalni pokreti protiv komunikativnog monopola vlasti; (4) Podjela komunikativnog suvereniteta; (5) Prodor novih medijskih tehnologija i humanističkih ideja koje vode proširenju komunikativnog suvereniteta;

(6) Tehnološki potencijal medija iz temelja mijenja proporcije komunikativnog suvereniteta; (7) „Tehnici instrumenti konačno u našim rukama“: Komunikativne tehnologije kao pokretači vrijednosnih i normativnih određenja slobode komuniciranja i komunikativnog suvereniteta; (8) Nove tehnologije traže nove vrijednosti; (9) Komunikativni suverenitet svih u XXI stoljeću; (10) Europska neravnoteža slobode izražavanja, slobode medija i komunikativnog suvereniteta, i (11) Vrata globalnog komunikativnog suvereniteta. Vrijedno je istaknuti prolegomenu knjige kojom autorica hipotetskim pretpostavkama ukazuje kako nove komunikativne tehnologije otvaraju i nove neograničene mogućnosti za implementaciju komuniciranja u procesu ostvarivanja komunikativnog suvereniteta svih građana. Autorica ukazuje i analizira pravnu i komunikativnu problematiku te komunikološku regulaciju i deregulaciju informacijske i komunikacijske sfere na svim razinama nacionalnih država i njihovih političkih sistema. Knjiga vrijednosno u zaključnom razmatranju pledira na nužnost uključivanja mladih građana u edukativni proces odgoja i obrazovanja u cilju razvijanja komunikativnih kompetencija koje su neophodne u ostvarivanju komunikativnog suvereniteta, transkulturalnog i međureligijskog dijaloga u procesu ostvarivanja komunikativnog suvereniteta. Možemo zaključiti da je u knjizi, uz dužne pohvale za izvrsnu globalnu analizu, izostao kritički analitički osvrt o regionalnim, nacionalnim i lokalnim pitanjima komunikativne suverenosti. No, usprkos tom nedostatku, u knjizi je izvrsno obrađena fenomenologija globalne komunikacijske suverenosti. Svaki istraživački grandiozni povijesni projekt, pa tako i ovaj, u osvajanju sloboda izražavanja i transformacija komunikativnog suvereniteta predstavlja povijesni projekt malih država na putu njihove racionalne komunikativne izgradnje i ostvarivanja komunikativnog suvereniteta. Opravdano se nadati da će čitatelji ove knjige dobiti teorijski kompetitivni uvid u široki komunikativni spektar izgradnje globalnih, regionalnih, nacionalnih i lokalnih komunikacijskih suvereniteta. Knjiga inaugurira komunikativni model slobode izražavanja po principu „svi, sa svima, o svemu, potpuno i osobno odgovorno“ u borbi za osvajanje slobode građanskog izražavanja i transformacije komunikativnog suvereniteta u pluralističkim društvima i državama.

Možemo zaključiti da ova vrijedna znanstveno-istraživačka knjiga u projektnom i sadržajnom smislu predstavlja hrestomatijski znanstveni projektni učinak i donosi vrijedne primijenjene znanstvene i stručne poučke kako osvajati slobodu izražavanja na putu transformacije građanskog i državnog komunikativnog suvereniteta na svim razinama globalne, regionalne, nacionalne i lokalne komunikacije.

Slobodni smo ovu knjigu, kao poučno komunikološko štivo, preporučiti čitateljima a posebno komuni-

kolozima, politolozima, sociolozima, gospodarstvenicima i političarima koji u užem i širem smislu izučavaju međunarodne odnose, komunikacije, politiku i gospodarstvo.

Primljeno: 2011 – 07 – 18

Prof.dr.sc.Mario Plenković
Katedra za komunikologiju Grafički fakultet,
Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska

DRUŠTVO I TEHNOLOGIJA 2012 – DR. JURAJ PLENKOVIĆ, Zagreb, Hrvatsko komunikološko društvo / Croatian Communication Association, str.739

Elektonički zbornik radova "Društvo i tehnologija 2012 – dr. Juraj Plenković", u obujmu od 739 stranica, sadržava znanstvene radove koji su prezentirani na tradicionalnom međunarodnom znanstvenom skupu "Društvo i tehnologija 2012 – Dr.Juraj Plenković" koji se održao u Lovranu od 28-30.lipnja 2012. godine. Nakladnik zbornika je Hrvatsko komunikološko društvo u suradnji s nakladničkim partnerima (MediaNet, PressCut i Alma Mater Europea), dok su organizatori skupa International Federation of Communication Associations i Hrvatsko komunikološko društvo, a suorganizatori su Fakultet za menadžment i turizam, Sveučilište u Rijeci, Katedra za komunikologiju, Grafički fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Visoka škola za poslovanje i upravljanje "Baltazar Adam Krčelić" i Alma Mater Europea, Europsko središte Maribor. Zbornik se sastoji od osam tematskih cjelina: (I) Društvo, tehnologije i škola budućnosti, (II) Nove ICT tehnologije, mediji i e-obrazovanje, (III) Komunikacijski menadžment i odnosi s javnostima, (IV) Znanost, kultura, religija, tehnologija i razvoj društva, (V) Društvo i međugeneracijski dijalog, (VI) Bolonjski obrazovni proces i budućnost obrazovanja, (VII) Tehnologija i svjetski turistički trendovi i (VIII) Novinarstvo i Europa (1992.-2012.). Recenzenti objavljenih znanstvenih radova su renomirani i uvaženi domaći i inozemni znanstvenici i istraživači: Prof.dr.sc.Thomas A. Bauer (Austrija), Prof.dr.sc. Ivo Cifrić (Hrvatska), Prof.dr.sc. Ksenija Čulo (Hrvatska), Prof.dr.sc. Bogusława Dobek-Ostrowska (Poljska), Prof.dr.sc. Slobodan Elezović (Hrvatska), Prof.dr.sc. Waldemar Furmanek (Poljska), Prof.dr.sc. Vlado Galičić (Hrvatska), Prof.dr.sc. Jozsef Gyorkos (Slovenija), Prof.dr.sc. Vitomir Grbavac (Hrvatska), Prof.dr.sc. Jouko Havunen (Finska), Prof.dr.sc. Milan Jurina (Hrvatska), Prof.dr.sc. Klaus Krippendorf (SAD), Prof.dr.sc. Vladimir Lvov (Rusija), Prof.dr.sc. Omer Ozer (Turska), Prof.dr.sc. Mile Pavlić (Hrvatska), Prof.dr.sc.Mario Plenković (Hrvatska), Prof.dr.sc. Mirko Pšunder (Slovenija), Prof.dr.sc.

Vladimir Rosić (Hrvatska), Prof.dr.sc. Franko Rotim (Hrvatska), Prof.dr.sc. Daniela Roventa Frumusani (Rumunjska), Prof.dr.sc. Zdravko Šorđan (Srbija), Prof.dr.sc. Ludvik Toplak (Slovenija), Prof.dr.sc. Slobodan Uzelac (Hrvatska), Prof.dr.sc. Emil Vlajki (Bosna i Hercegovina), Prof.dr.sc. Minka Zlateva (Bugarska), Prof.dr.sc. Vilko Žiljak (Hrvatska), Prof.dr.sc. Gerhard Wazel (Njemačka / Germany). U uvodniku zbornika, prof. Mario Plenković naglašava da je "profilirana značajka ovoga međunarodnoga znanstvenog skupa i svih sudionika, brojnih stručnjaka iz zemlje i inozemstva, široka mogućnost prožimanja vrhunskih znanstvenika – teoretika, i vrsnih pragmatika, koji se u danima održavanja skupa susreću punom pozornošću i oblicima, opsezima i obujmom razmjene ideja iz svojih tvoračkih nadahnuća". Upravo ova misao najbolje opisuje i radove prezentirane u Zborniku: prožimanje znanstvenih disciplina, interdisciplinarnost i pragmatičan spoj znanstvene teorije i njezine primjene u praksi. U uvodnom dijelu zbornika objavljen je i rad utemeljitelja ovog međunarodnog skupa dr.sc. Juraja Plenkovića, koji je obilježio njegov znanstveni rad "Vjera i komunikacija među narodima". Prva tematska cjelina (I) Društvo, tehnologije i škola budućnosti donosi tri iznimna rada : "Čovjek u društvu i sistemu", u kojemu autor prof.dr.sc. Ivan Cifrić analizira promjene u odnosu pojedinca i društva i to kao različiti aspekti: institucionalni, razvojni, komunikacijski, politički, vremenski, kulturni, znanstveni, metodički, te aspekt kontrolne i ciljeva, zatim rad prof.dr.sc. Jane Žiljak Vujić "Informacija za vizualni i infracrveni spektar" u kojemu autorica referira o novoj metodi upravljanja informacijama korištenjem INFRAREDESIGN-a, te rad prof. Damira Bukovića i suradnika pod nazivom "Tehnologija aplikacije ozona u vitalnim medicinskim područjima". Tematska cjelina (II) Nove ICT tehnologije, mediji i e-obrazovanje sastoji se od 23 rada domaćih i inozemnih autora koji sa aspekta teorije i prakse daju uvid u nove tehnologije i njihov moguć utjecaj na obrazovanje u budućnosti. Cjelina (III) Komunikacijski menadžment i odnosi s javnostima sastoji se od 20 znanstvenih radova koji se bave temama poput: komunikacija u pregovaranju, proces otkrivanja znanja za izgradnju profila kupaca, mogućnosti INFRAREDESIGN-a u marketinškom miksu, poslovno komuniciranje u bankarstvu, brandiranje, političko komuniciranje, komunikacija i konkurentska prednost, timski rad, neverbalna komunikacija, krizna komunikacija u turizmu, menadžment u školama, višejezična poslovna komunikacija, komunikacija u kulturnim djelatnostima. Slijedeća tematska cjelina pod nazivom Znanost, kultura, religija, tehnologija i